

Інформаційно-аналітична довідка щодо основних тенденцій економічного розвитку регіону

1. Аналіз реального сектору економіки.

1.1. Промисловість.

На підконтрольній українській владі території залишилась незначна частка таких галузей як вугільна промисловість, виробництво будівельних матеріалів, харчова та легка промисловість. За інформацією, наданою Департаментом регіонального розвитку, промисловості, інфраструктури та енергозбереження облдержадміністрації, станом на 01.01.2017 року, кількість промислових підприємств склала 438, з них: 6 – великі, 77 – середні та 355 малі.

Основні підприємства зосереджені у мм. Северодонецьк, Рубіжне, Лисичанськ, Кременна, питома вага в загальному обсязі реалізації промислової продукції області складає майже 45,0 %.

Індекс промислової продукції у січні-жовтні 2017 року порівняно з січнем-жовтнем 2016 року становив 70,0 % (січень-жовтень 2016 до січня-жовтня 2015 року – 151,0 %).

Обсяг реалізованої промислової продукції за січень-жовтень 2017 року склав 18,6 млрд грн, що становить 1,1 % від загальнодержавного.

Середньооблікова кількість працюючих у промисловому комплексі у жовтні 2017 року склала 49,5 тис. осіб, зменшення до попереднього місяця – 0,8 %.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за жовтень 2017 року склала 5642,1 грн, що на 2,6 % менше від попереднього місяця та на 6,3 % менше від середнього рівня по регіону.

Переробна промисловість

До підприємств основного кола статистичної звітності з **виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення** відносяться ПрАТ «ЛИНІК» та ПАТ «Алчевський металургійний комбінат».

ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (виробництво коксу) у січні-жовтні 2017 року вироблено товарної продукції у натуральному виразі 103,7 тис. тонн (9,7 % до відповідного періоду 2016 року) на суму 228,4 млн грн (10 міс. 2016 року – 2522,9 млн грн).

У січні – жовтні 2017 року промислова продукція ПрАТ «ЛИНІК» не вироблялася. На теперішній час Україна імпортує нафтопродукти із Болгарії, Румунії, Білорусі, через що продукція ПрАТ «ЛИНІК» є неконкурентоспроможною. З березня 2012 року ПрАТ «ЛИНІК» повністю припинило діяльність.

На цей час ПрАТ «ЛИНІК» підготовлено до запуску виробництва поліпропілену (проведено ремонт технічного обладнання, апаратів, трубопроводів, тощо).

Основними бюджетоутворюючими підприємствами галузі **металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів** є: ПрАТ «Алчевський металургійний комбінат», ПАТ «Стахановський завод

феросплавів», ПАТ «Луганський трубний завод», Лутугинський державний науково-виробничий валковий комбінат, ТОВ «Метали і полімери».

На території підконтрольній українській владі галузь представлено незначною кількістю металообробних підприємств. Питома вага металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів у загальному обсязі зазначених виробництв області складає 0,8 %.

У січні-жовтні 2017 року ПАТ «Алчевський металургійний комбінат», як основним підприємством галузі, вироблено продукції металургії на суму 1936,8 млн грн, у натуральному виразі вироблено 152,8 тис. т прокату (14,9 % до січня-жовтня 2016 року), агломерату – 284,9 тис. тонн (16,3 %), сталі – 158,3 тис. тонн (15,0 %), чавуну – 154,4 тис. тонн (15,0 %).

Щомісячне зниження обсягів відбувається через зупинку підприємства з березня поточного року внаслідок тимчасового припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення, та, як наслідок, неможливість отримати сировину та реалізувати готову продукцію.

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 1815,3 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 9,8 %.

Фактично все виробництво **хімічних речовин і хімічної продукції** зосереджено на території, підконтрольній українській владі. Основними підприємствами є: ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот», ТОВ «Рубіжанський трубний завод», ТОВ «НВО «Склопластик», ТОВ НВП «Зоря».

У січні-жовтні 2017 року підприємствами вироблено товарної продукції:

- ТОВ НВП «Зоря» – 648,6 млн грн (154,8 %). У натуральному виразі вироблено тротилу 6206 тонн (146,9 %), грамонітів – 2334 тонни (147,6 %), амонітів – 1096 тонн (128,2 %), смоли карбамідно-фармальдегідної – 7571 тонн (119,1 %);

- ТОВ «НВО «Северодонецький Склопластик» – 170,5 млн грн (130,0 %);

- ВКФ ТОВ «ТАНА» вироблено товарної продукції на суму 75,2 млн грн (153,0 %);

- ТОВ НВФ «Мікрохім» – 234,3 млн грн (137,2 %);

- ПАТ «Рідкісні гази» – 20,7 млн грн (у 22,0 р. більше);

- ТОВ «Рубіжанський трубний завод» – 8,6 млн. грн (117,8 %).

ПАТ «Рідкісні гази» значно наростило обсяги виробництва за рахунок виробництва криптону – 1168,2 куб. м. (98,4 % до аналогічного періоду 2016 року), який не вироблявся у 2016 році та збільшення випуску аргону – 3904 куб. м. (80,4 %), кисню – 37878 куб. м (109,5 %) та азоту – 7200 куб. м (184,3 %).

З березня поточного року ПрАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот» повністю припинило діяльність, що зумовлено низкою причин, найважливішими з яких є відсутність надійного енергозабезпечення, неконкурентоспроможність продукції через непомірно високу ціну на газ, який використовується у якості сировини, та відсутність дієвих антидемпінгових

заходів на ввезення дешевих заміників, понад 80,0 % яких ввозиться до України з території Російської Федерації.

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 2698,4 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 14,5 %.

Основні підприємства галузі **машинобудування**, що працюють на території підконтрольній українській владі: ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод», ПрАТ «СНВО «Імпульс», ТОВ НВП «Мікротерм», ТДВ «Северодонецький завод хімічного нестандартизованого обладнання» та перереєстроване ПАТ «Луганськтепловоз».

ПрАТ «СНВО «Імпульс» – унікальне високотехнологічне підприємство, яке спеціалізується на виробництві високонадійних засобів і систем автоматизації для особливо складних і відповідальних об'єктів (атомні енергоблоки, управління рухом на залізницях). У січні-жовтні 2017 року ПрАТ «СНВО «Імпульс» вироблено товарної продукції на суму 927,9 млн грн (101,5 % до січня-жовтня 2016 року).

За рахунок ремонту рухомого складу ТДВ «Попаснянський вагоноремонтний завод» обсяг товарної продукції у січні-жовтні 2017 року склав 623,8 млн грн, ТОВ НВП «Мікротерм» – 9,6 млн грн. (165,5 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 1517,0 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 8,2 %.

На території підконтрольній українській владі в галузі **текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів** працюють лише ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ, ФОП Смалій м. Рубіжне, ТОВ «Рубіжанська панчішна мануфактура», ТОВ «Старобільська швейна фабрика» та інші малі підприємства, які мають незначний вплив на обсяги виробництва.

За підсумками роботи у січні-жовтні 2017 року до січня-жовтня 2016 року темп росту промислової продукції підприємств галузі складає:

- ТОВ ВТФ «Шарм» м. Лисичанськ – 100,5 % (13,2 тис. швейних виробів);

- ФОП Смалій м. Рубіжне – 146,7 % (296,1 тис. пар панчішно-шкарпеткових виробів).

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 104,6 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 0,6 %.

Основне підприємство в галузі **виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність**, яке виробляє 95,0 % обсягів товарної продукції – ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат».

У січні-жовтні 2017 року вироблено товарної продукції на суму 2,9 млрд грн. (135,8 % до 2016 року). У натуральному виразі вироблено картону та паперу – 175,5 тис. тонн (123,7 %), гофротари – 113,2 млн м² (115,7 %).

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 2991,1 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислового виробництва – 16,1 %.

Добувна промисловість

На території підконтрольній українській владі працюють лише 4 шахти ПАТ «Лисичанськвугілля» та 4 із 7 шахт ДП «Первомайськвугілля».

За січень-жовтень 2017 року видобуто 308,5 тис. тонн вугілля, що становить 42,2 % від планового завдання та на 137,0 тис. тонн менше у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року:

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 172,6 тис. тонн (34,5 % від планового завдання, на 7 тис. тонн менше аналогічного періоду 2016 року);

- ДП «Первомайськвугілля» – 135,9 тис. тонн (58,8 % від планового завдання, на 130 тис. тонн менше аналогічного періоду 2016 року).

Станом на 01.11.2017 на складах вугледобувних підприємств знаходиться 8,7 тис. тонн рядового вугілля, в тому числі:

- ДП «Первомайськвугілля» – 2,4 тис. тонн;

- ПАТ «Лисичанськвугілля» – 6,3 тис. тонн.

За січень-жовтень 2017 року вугледобувними підприємствами реалізовано 194,9 тис. тонн вугільної продукції, що на 93 тис. тонни менше ніж за аналогічний період 2016 року.

Обсяг реалізованої продукції за січень-жовтень 2017 року склав 2568,8 млн грн.

Частка в структурі реалізації промислової продукції області – 13,8 %.

Електроенергетичну галузь економіки області представляють:

- енергогенеруючі підприємства – ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго», ДП «Севєродонецька ТЕЦ», блок-станції підприємств (ПАТ «Рубіжанський картонно-тарний комбінат», ТОВ «Науково-виробниче підприємство «Зоря», які виробляють електроенергію для власних потреб);

- енергопостачальні підприємства – ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» та Луганська філія ДП «Регіональні електричні мережі».

Свою діяльність підприємства галузі здійснюють у рамках Оптового ринку електроенергії України.

Через знаходження ВП «Луганська ТЕС» ТОВ «ДТЕК Східенерго» в зоні бойових дій пошкоджено значну кількість ліній електромереж (на балансі підприємства 20 повітряних ліній, з них 8 – 110 кВ та 12 – 220 кВ. В робочому стані 12 ліній: 7 ліній – 220 кВ та 5 ліній – 110 кВ. На теперішній час у роботі одна лінія 220 кВ і 5 ліній 110 кВ. На станції 6 енергоблоків, 2 з яких знаходяться в роботі з видачею навантаження 300 МВт/добу.

У січні-жовтні 2017 року генеруючими потужностями області вироблено 2342,7 млн кВт год. електроенергії, що складає 85,1 % до аналогічного періоду 2016 року (2753,8 млн кВт год.).

За 10 місяців 2017 року з ДП «Енергоринок» одержано електроенергії (брутто) 1227,8 млн кВт год., це 100,9 % до аналогічного періоду попереднього року (1216,6 млн кВт год.). Різниця між споживанням (брутто) та виробленням електроенергії – 1114,9 млн кВт год., або 52,4 %.

За січень-жовтень 2017 року сумарний обсяг спожитої електроенергії 1013,7 млн кВт·год. на суму 1768,0 млн грн, сплачено 1384,7 млн грн, рівень розрахунків – 78,3 %.

Споживачами ТОВ «Луганське енергетичне об'єднання» за січень-жовтень 2017 року спожито електроенергії 871,4 млн кВт·год на суму 1507,3 млн грн, сплачено 1378,0 млн грн, рівень розрахунків – 91,4 % (за січень-жовтень 2016 року – 60,0 %) в т.ч:

- промисловість – нараховано 510,1 млн грн, сплачено 409,8 млн грн, рівень розрахунків – 80,4 %;

- підприємства житлово-комунального господарства – нараховано 190,6 млн грн, сплачено 147,3 млн грн – 77,3 %;

- підприємствами водопровідно-каналізаційного господарства – нараховано 140,0 млн грн, сплачено 97,9 млн грн. – 70,0 %;

- підприємства та організації державного бюджету – нараховано 35,8 млн грн, сплачено 32,6 млн грн – 91,3 %;

- підприємства та організації місцевого бюджету – нараховано 65,8 млн грн, сплачено 65,7 млн грн – 99,8 %;

- населення (без урахування пільг) – нараховано 438,8 млн грн, сплачено 450,3 млн грн – 102,6 %.

Заборгованість споживачів за використану електроенергію перед ТОВ «ЛЕО» станом на 01.11.2017 року – 623,5 млн грн.

Луганською філією ДП «Регіональні електричні мережі» за січень-жовтень 2017 року підприємствам вугільної промисловості регіону та іншим споживачам відпущено електроенергії 142,2 млн кВт·год. на суму 260,7 млн грн, сплачено 6,8 млн грн, рівень розрахунків – 2,6 % (за аналогічний період 2016 року – 2,2 %).

Газова промисловість

ПАТ «Луганськгаз» є суб'єктом природної монополії на ринку транспортування природного газу розподільними трубопроводами в межах області.

Компанія забезпечує закупівлю й поставку газу населенню, бюджетним установам, промисловим споживачам, громадським організаціям, експлуатацію розподільних газових мереж області, виконує роботи з газифікації об'єктів і населених пунктів регіону.

Протягом січня-жовтня 2017 року видобуто на газоконденсатних родовищах області 162,8 млн м³ природного газу.

В області загалом за 10 місяців 2017 року спожито 272,6 млн м³ природного газу, в тому числі промисловим комплексом області 68,5 млн м³.

Споживання перевищує власний видобуток у 1,7 рази або на 109,8 млн м³.

Станом на 01.11.2017, за інформацією ПАТ «Луганськгаз», рівень розрахунків споживачів за спожитий природний газ з початку року складає 87,4 % (нараховано 1488,9 млн грн, сплачено 1301,8 млн грн), в тому числі:

- населення розрахувалося на 86,4 % (нараховано 1353,1 млн грн, сплачено 1169,4 млн грн);

- бюджетні установи – 93,4 % (нараховано 77,1 млн грн, сплачено 72,0 млн грн);

- промислові підприємства – 103,0 % (нараховано 58,6 млн грн, сплачено 60,2 млн грн, з урахуванням боргів минулих років).

Станом на 21.11.2017, за інформацією НАК «Нафтогаз України», теплопостачальні підприємства області розрахувалися за поставлений природний газ на 72,8 % (спожито 78,9 млн м³, нараховано 470,7 млн грн, сплачено 342,6 млн грн).

1.2. Сільське господарство.

Виробництво сільськогосподарської продукції, на підконтрольних українській владі територіях здійснюють 1062 агропромислових формування та 45,2 тис. особистих селянських господарств.

Середньооблікова кількість працівників, зайнятих у сільському господарстві за жовтень 2017 року становила 10,4 тис. осіб, у порівнянні з попереднім місяцем зменшення склало 3,0 %.

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за жовтень 2017 року склала 5818,2 грн, що на 11,5 % менше від попереднього місяця та на 3,3 % менше від середнього рівня по регіону.

Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва у січні-листопаді 2017 року порівняно з січнем-листопадом 2016 року склав 99,8 %.

Станом на 1 грудня 2017 року у порівнянні з відповідною датою 2016 року збільшилося поголів'я великої рогатої худоби та овець, кіз: великої рогатої худоби – на 10,1 % у т. ч. корів – на 3,9 % та складає 56,6 та 26,9 тис. голів відповідно; поголів'я овець та кіз – на 17,9 % та склало 29,0 тис. голів. Збільшення відбулося за рахунок отримання приплоду телят та поновлення обліку поголів'я сільськогосподарських тварин в домогосподарствах сільського населення станом на 01.01.2017 року. Показники обліку були враховані державною службою статистики України.

Поголів'я свиней скоротилося на 14,0 % та складає 52,0 тис. голів. Через зростання собівартості виробництва продукції птахівництва, на 9,3 % зменшилось поголів'я птиці та склало 1029,8 тис. голів.

Основною причиною зменшення поголів'я свиней по населенню області стала низька закупівельна ціна на м'ясо у живій вазі: для населення економічно не вигідно утримувати тварин, так як реалізаційна ціна в живій вазі не відповідає вартості утримання.

Виробництво молока за січень-листопад 2017 року у порівнянні з аналогічним періодом минулого року знижено на 1,8 % та становить 117,9 тис. тонн.

Реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі) у січні-листопаді по всіх категоріях господарств скоротилося на 31,2 % та становить 17,9 тис. тонн.

Виробництво яєць у всіх категоріях господарств у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року збільшилось на 9,3 % завдяки зростанню поголів'я кур-несучок та склало 104,3 млн одиниць.

Завершено збирання сільськогосподарських культур. За оперативними даними Департаменту агропромислового розвитку облдержадміністрації зібрано 1 млн 325 тис. тонн зерна (в початково-оприбуткованій вазі), що на 30 тис. тонн менше ніж минулого року (97,8 %), зокрема, пшениці – 984 тис. тонни, що становить 108,8 % до показника минулого року та на 80 тис. тонн більше.

Середня врожайність зернових склала 34,3 ц/га (2016 – 35,4 ц/га). З 8-ми областей степової зони Луганська область займає 4 місце.

Валовий збір технічних культур становить 603 тис. тонни. Зокрема, валовий збір соняшнику – 587 тис. тонн, що майже на 90 тис тонн менше, ніж у 2016 році (86,7 %), при середній врожайності 16,5 ц/га.

В сільськогосподарських підприємствах та одноосібних господарствах області завершилися роботи по сівбі озимини під урожай наступного року. Посіяно всього 252,9 тис. га (105 % до запланованого), що майже на 6 тис. га більше минулого року, в т. ч. озимої пшениці – 247,3 тис. га (104,4 % до запланованого), озимого ячменю – 3,7 тис. га (105,7 %), озимого жита – 1,9 тис. га (111,8 %). Крім того озимого ріпаку – 5,2 тис. га (346 %). На всій площі озимих зернових культур отримано сходи, з яких в доброму стані 30 %, задовільному – 53 %, слабкі та зріджені – 17 %.

Під посів озимих культур закуплено і використано 31,0 тис. тонн мінеральних добрив (104,0 % до запланованого), що більше минулого року на 5,0 тис. тонн. Розпочато закупівлю добрив на весняно-польові роботи наступного року.

З початку року закуплено сільськогосподарської техніки в кількості 441 одиниці на суму 430,6 млн грн, що у 1,6 рази більше аналогічного періоду минулого року (289 од. на суму 269,2 млн грн). З них: 90 тракторів (у минулому році 71 од.), 43 зернозбиральних комбайни (2016 – 32 од.), іншої техніки – 308 одиниць (2016 – 186 од.).

Кількість укладених договорів оренди земельних часток (паїв) станом на 10.11.2017 складає 100315, загальною вартістю 14607,9 млн грн. Середній відсоток нарахованої орендної плати від грошової оцінки землі – 5,1 % (2016 – 3,9 %). Виплата орендної плати склала 81,8 %.

Виробництво **харчових продуктів** у Луганській області представлено 37 підприємствами великого та середнього бізнесу та 83 малими підприємствами.

Переробкою молока займаються 4 підприємства: ПрАТ «Біловодський МРЗ», ПП «Продгрупсервіс», ПАТ «Старобільський молокозавод», ТОВ «Марківський сироробний завод», потужність яких становить 135 тис. тонн на рік. Асортимент виробленої продукції – понад 90 найменувань. За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, за січень-жовтень 2017 року вироблено: масла вершкового – 766 тонн, що становить 78,2 % до аналогічного періоду 2016 року, молока обробленого – 1806 тонн або 75,3 % до 2016 року, йогурту – 347 тонн (89,4 %).

Зниження виробництва молочних продуктів відбулося за рахунок зниження поголів'я ВРХ та недостатнє зростання попиту на існуючих ринках.

На підприємствах морально застаріле та фізично зношене обладнання, що не дозволяє використовувати виробничі потужності в повному обсязі.

На підприємстві ТОВ «Марківський сироробний завод» завершено перший етап по будівництву цеху зі згущення та сушки підсирної сироватки, що забезпечує надання якісного продукту та конкурентоспроможність підприємства.

Олійно-жирова галузь області представлена 5 провідними підприємствами (ТОВ «Сватівська олія», ТОВ «Агро Кепітал Груп ЛТД», ТОВ «Слобожанський завод продтоварів», ТОВ «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Троїцький маслопресовий завод») та понад 20 мініцехами, виробничі потужності яких дозволяють переробляти 390 тис. тонн сировини. За січень-жовтень 2017 року провідними підприємствами вироблено 85,0 тис. тонн олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих), що становить 130,4 % до аналогічного періоду 2016 року. Збільшення відбулося за рахунок виведення з виробничих процесів морально застарілого та фізично зношеного обладнання, впровадження новітніх технологій та систем автоматизації.

Провідними підприємствами борошномельно-круп'яної промисловості ТОВ «Айдарський пекар», ТОВ «Айдар Милам» за січень-жовтень 2017 року вироблено 26,2 тис. тонн борошна, що становить 86,5 % до аналогічного періоду попереднього року.

Хлібопекарська галузь представлена 50 підприємствами з річною потужністю 65,8 тис. тонн. Асортимент продукції налічує більше 300 найменувань хлібобулочних та кондитерських виробів. За січень-жовтень поточного року вироблено 7993 тонни хліба та хлібобулочних виробів (88,1 % до аналогічного періоду попереднього року). Зниження виробництва хліба та хлібобулочних виробів відбулося за рахунок збільшення ціни на хліб та зниження купівельної спроможності населення.

Слід зазначити, що значна частина (59,0 %) хлібобулочних виробів випікається малими підприємствами, які працюють на єдиному податку та не звітують до органів державної статистики за кількість продукції, що виробляється. В сільській місцевості значна частина населення випікає хліб в домашніх умовах (до 10,0 %). Понад 31,0 % до потреби хліба ввозиться з Донецької та Харківської областей (ПП «Кулінічі», ПП «Чайка», Покровський хлібозавод).

Для підприємств харчової промисловості характерне неповне завантаження виробничих потужностей від 30 до 50 відсотків (молочна промисловість – близько 30 %, хлібопекарська – 50 %, виробництво олії – 35 %). З метою підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках підприємствами впроваджено систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) та систем управління якості підтверджено вимогам міжнародного стандарту (ISSO серії 9000 та 22000). Систему управління безпекою продуктів харчування (НАССР) на території регіону впровадили 4 підприємства харчової та переробної промисловості, а саме: в олійно-жировій галузі – 3, інші – 1 підприємство.

Станом на 01.11.2017 року в стадії впровадження та застосування принципів НАССР перебувають 9 підприємств харчової та переробної промисловості області, зокрема: в молочній галузі – 3 підприємства, в пивоварній галузі – 2, в олійно-жировій – 2, в рибній – 1, в м'ясопереробній – 1.

Не зважаючи на жорстку конкуренцію на споживчому ринку, високі вимоги щодо якості та безпечності продукції, підприємства харчової промисловості області мають перспективи щодо розширення та освоєння нових ринків збуту. Пріоритетними напрямками подальшого розвитку галузі є впровадження новітніх технологій, технічне переоснащення підприємств, поліпшення якості та розширення асортименту продукції.

Для утримання стабільної цінової ситуації та насичення ринку основними продовольчими товарами в містах та районних центрах області регулярно проводяться ярмаркові заходи, на яких реалізується продукція сільгоспвиробників та переробних підприємств області. Торгівля ведеться за доступними цінами, нижчими ринкових, що сприяє задоволенню споживчого попиту на основні продукти харчування. За січень-жовтень 2017 року було проведено 833 ярмаркових заходи, на яких реалізовано 3,9 тис. тонн продукції на суму 80,1 млн грн.

Оптову закупівлю зернових та технічних культур на території області здійснюють ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Кернел Трейд», Компанії «Каргілл», «Серна», ПАТ «Аграрний фонд» та ПрАТ «Агротон».

В області існує 18 елеваторів, загальна потужність яких перевищує 741 тис. тонн, з них 15 діючих потужністю 660 тис. тонн. Проте загальна потреба в зберіганні зерна забезпечується лише на 60 %.

Станом на 01.11.2017 завантаженість елеваторів складає 77,9 %.

На території області існує три перевалочних пункти:

– пункт «Левада» (м. Сєверодонецьк), потужність перевантаження становить 0,9 тис. тонн на добу;

– перевантажувальний комплекс компанії «Нібулон» (м. Сватове) з приймання та відвантаження зернових та олійних культур на залізничний та автомобільний транспорт. Потужність відвантаження на залізничний транспорт понад 4 тис. тонн на добу;

– пункт ТОВ «Красноріченське» (Кремінський район), потужність перевантаження становить 0,3 тис. тонн на добу.

2. Стан розрахунків комунальних підприємств за електроенергію та природний газ (дані наведено по територіям, підконтрольним українській владі).

Загальна заборгованість комунальних підприємств теплоенергетики області за спожитий природний газ, розподіл та транспортування природного газу станом на 01.11.2017 року склала 336,5 млн грн, у тому числі перед:

НАК «Нафтогаз України» – 282,4 млн грн;

ПАТ «Луганськгаз» – 54,1 млн грн.

Крім того пені та штрафні санкції склали 105,7 млн грн.

У січні-жовтні 2017 року спожито природного газу 38,7 млн куб. метрів на

суму 231,8 млн грн (крім того, підприємствам не підписано НАК «Нафтогаз Україна» актів на суму 113,1 млн грн), нараховане за розподіл та транспортування природного газу – 50,8 млн грн, оплачено 313,6 млн грн, з яких віднесено в рахунок погашення заборгованості минулих років 104,3 млн грн. Загальний рівень розрахунків підприємств централізованого теплопостачання області за спожитий природний газ та його розподіл і транспортування за січень-жовтень 2017 року складає 110,9 %.

Загальна заборгованість підприємств тепло-, водопостачання та водовідведення області за спожиту електроенергію станом на 01.11.2017 складає 361,7 млн грн, у тому числі по підприємствах теплопостачання – 48,6 млн грн, водопостачання та водовідведення – 313,1 млн грн.

Крім того пені та штрафні санкції 55,3 млн грн, у тому числі по підприємствах: теплопостачання – 19,4 млн грн, водопостачання та водовідведення – 35,9 млн грн.

У січні-жовтні 2017 року підприємствами централізованого теплопостачання спожито електроенергії на суму 38,8 млн грн, оплачено 47,9 млн грн. Рівень розрахунків склав 124,0 %.

Підприємствами централізованого водопостачання та водовідведення спожито електроенергії на суму 146,9 млн грн, оплачено 106,1 млн грн. Рівень розрахунків склав 72,0 %.

Одним із чинників незадовільних розрахунків підприємств централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення за спожиті енергоносії є довготривале застосування економічно необґрунтованих тарифів, що призвело до наявності заборгованості з тарифної різниці, яка станом на 01.11.2017 в цілому склала 411,4 млн грн, у тому числі за 2017 рік – 162,9 млн грн, а саме по підприємствах:

– теплопостачання – 336,8 млн грн (по населенню – 266,6 млн грн, у тому числі за 2017 рік – 141,2 млн грн, по бюджетним установам – 70,2 млн грн, у тому числі за 2017 рік – 11,0 млн грн);

– водопровідно-каналізаційного господарства – 74,6 млн грн (по населенню – 69,9 млн грн, у тому числі за 2017 рік – 9,4 млн грн, по бюджетним установам – 4,7 млн грн, у тому числі за 2017 рік – 1,3 млн грн).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 217 «Про затвердження Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу» (із змінами та доповненнями) підприємствами теплопостачання відкрито спецрахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу.

У листопаді 2017 року середній норматив перерахування коштів на рахунок постачальника природного газу по категоріям споживачів склав: населення – 90,8 %, бюджетні установи – 87,0 %, інші споживачі – 58,8 %.

З метою зменшення заборгованості за спожиті енергоносії підприємствами тепло-, водопостачання та водовідведення здійснюються розрахунки згідно зі спільними протокольними рішеннями відповідно до Порядку перерахування деяких субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на надання пільг, субсидій та компенсацій, затвердженого

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2005 № 20.

За даними підприємств централізованого тепло-, водопостачання та водовідведення у січні-жовтні 2017 року за рахунок зазначених коштів зменшено заборгованість за енергоносії на суму 261,7 млн грн, у тому числі: теплопостачальними підприємствами – 216,2 млн грн (за природний газ – 172,3 млн грн, за електроенергію – 43,9 млн грн); підприємствами водопостачання та водовідведення – 45,5 млн грн (за електроенергію).

4. Аналіз інвестиційної діяльності.

У зв'язку з наявністю на території області збройного конфлікту значно скоротилася інвестиційна активність іноземних інвесторів по усіх галузях промисловості та інших сферах економічної діяльності. Це стосується іноземних інвесторів як з країн ЄС, так і з країн СНД. Через ускладнення технологічного й виробничого процесу, виникнення логістичних проблем більшість підприємств, які займаються залученням іноземних інвестицій, значно або повністю скоротили свою діяльність у цьому напрямку. Як наслідок, розвиток інвестиційної діяльності регіону характеризується значним зменшенням акціонерного капіталу та негативним інвестиційним кліматом.

За даними, оприлюдненими Державною статистикою України, обсяг залучених з початку інвестування **прямих іноземних інвестицій** (акціонерного капіталу) в економіку Луганської області станом на 01.10.2017 склав 449,6 млн дол. США, що на 3,0 % більше обсягів інвестицій на початок року та становить 1,1 % до загального підсумку по Україні, у розрахунку на одну особу населення – 204,8 дол. США (на 01.10.2016 – 204,1 дол. США).

Найбільш суттєве збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій спостерігається у галузі промисловості – на 5,12 млн дол США, діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – на 8,35 млн дол. США, операції з нерухомим майном – 0,17 млн. дол. США.

Основними країнами-інвесторами є Кіпр – 374,8 млн дол. США, Велика Британія – 23,4 млн дол. США, Іспанія – 9,2 млн дол. США, інші країни – 42,2 млн дол. США.

Обсяги освоєних **капітальних інвестицій** за січень-вересень 2017 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування склали 1782,7 млн грн, або 0,7 % від загального обсягу по Україні (січень-вересень 2016 року – 0,7 %). У порівнянні з січнем-вереснем 2016 року збільшення склало 1,4 %.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких освоєно 65,0 % загального обсягу. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 30,1 % капітальних інвестицій.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (99,4 % загального обсягу) освоєно у матеріальні активи, з яких у будівлі та споруди – 29,5 % усіх інвестицій, у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 65,6 %. У нематеріальні активи вкладено 0,6 % загального обсягу капітальних інвестицій.

Найбільшу частку капітальних інвестицій (788,0 млн грн, або 44,2 %) освоєно підприємствами сільського, лісового та рибного господарства. Підприємства промисловості витратили 311,0 млн грн. (14,4 %).

5. Стан розвитку будівельної діяльності.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, у січні-жовтні 2017 року підприємства області виконали будівельні роботи на суму 423,4 млн грн. Індекс будівельної продукції за січень-жовтень 2017 року порівняно з відповідним періодом 2016 року становив 76,3 % (січень-жовтень 2016 року до січня-жовтня 2015 року – 130,0 %).

За видами будівельної продукції обсяги виконаних будівельних робіт характеризуються такими даними:

	Виконано будівельних робіт у січні-жовтні 2017 року		
	тис. грн	у % до загального обсягу	у % до січня-жовтня 2016 року
Будівництво	423380	100,0	76,3
Будівлі	212344	50,2	202,0
житлові	50635	12,0	304,6
нежитлові	161709	38,2	181,1
Інженерні споруди	211306	49,8	47,8

Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення склали 38,3 % від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 43,7 % та 18,0 % відповідно.

У січні–вересні 2017 року в Луганській області прийнято в експлуатацію 12879 м² загальної площі житла. Майже усе житло, яке прийнято в експлуатацію, розташоване в одноквартирних будинках (91,5 %), а в будинках з двома та більше квартирами – 8,5 %.

Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла у січні–вересні 2017 року порівняно з відповідним періодом 2016 року зросла у 2,9 рази.

Загальна площа прийнятого в експлуатацію житла у міських поселеннях становила 8441 м², у сільській місцевості – 2219 м².

Стабілізація соціально-економічного стану області, збільшення обсягів кредитування населення за програмою «Власний дім» призвело до поліпшення умов з будівництва, реконструкції та введення в експлуатацію житла.

За даними Департаменту Державної архітектурно-будівельної інспекції у Луганській області за січень-жовтень поточного року введено в експлуатацію 15075 кв. м загальної площі житла, що у 2,8 рази більше ніж торік в тому числі у жовтні введено загальної площі житла в обсязі 3014 кв. м.

Введено в експлуатацію багатоквартирний житловий будинок з мансардним та цокольним поверхом за адресою: м.Сєверодонецьк, вул. Вілесова, 80-й мікрорайон, будівельний № 10. Забудовник ТОВ «А.О. «Мрія-Інвест» загальною площею житла 1090,8 кв. м.

За кошти державного фонду регіонального розвитку в обсязі 3,0 млн грн проводяться роботи з реконструкції будівлі корпусу допоміжних приміщень під багатоквартирний житловий будинок для медичних працівників за адресою:

квартал Новоселів, 1а, смт Троїцьке Троїцького району, загальною площею житла 650 кв. м.

Виконуються роботи з добудови об'єкта незавершеного житлового будівництва в м. Рубіжне, а саме: «Будівництво житлового будинку № 16 Б в мікрорайоні № 7, м. Рубіжне, Луганської області (завершення будівництва)». Кошторисна вартість об'єкта – 53,2 млн грн, загальна площа житла – 5770,7 кв. м. Передбачається поліпшити житлові умови 107 сімей ВПО. Замовник будівництва – управління капітального будівництва облдержадміністрації.

Понад 80 % прийнятого в експлуатацію житла, розташоване в одноквартирних будинках.

З метою покращення житлових умов мешканців сільських населених пунктів в області реалізується «Регіональна комплексна програма підтримки індивідуального житлового будівництва на селі та покращання умов життєзабезпечення сільського населення «Власний дім» на 2017-2022 роки».

У державному бюджеті на 2017 рік затверджено фінансування зазначеної програми в обсязі 3800,0 тис. грн, в обласному бюджеті – 4000,0 тис. грн, в районних бюджетах – 282,0 тис. грн.

За січень-жовтень поточного року профінансовано з державного бюджету 4200,00 тис. грн, з обласного бюджету – 4000,00 тис. грн та з районних – 217,1 тис. грн.

Сільським забудовникам надано 160 кредитів на суму 8417,1 тис. грн, у тому числі на будівництво (реконструкцію, купівлю) житла – 152 кредити на суму 8181,1 тис. грн, на підтримку сільського господарства та виробників – 1 кредит на суму 100,0 тис. грн та на інші (газифікація, водопостачання, електрифікація) – 7 кредитів на суму 136,0 тис. грн.

З залученням кредитних коштів завершено будівництво та придбано 83 житлових будинки загальною площею 5370,1 кв. м.

В рамках програми забезпечення молоді житлом у Луганській області на 2013-2017 роки залучено коштів обласного бюджету в обсязі 4548,0 тис. грн, укладено 7 договорів на пільгове житлове кредитування молодих сімей. Введено в експлуатацію 485,7 кв. м загальної площі житла.

Розпорядженням голови облдержадміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 19.05.2017 № 312 затверджено Регіональну цільову програму житлового кредитування учасників антитерористичної операції та членів їх сімей у Луганській області на 2017-2021 роки (далі – Програма). Зазначеною Програмою передбачається поліпшити житлові умови 25 учасникам АТО та членам їх сімей, кількість житла, збудованого (реконструйованого) та придбаного за Програмою становитиме всього 1837,5 кв.м.

6. Стан розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

За даними, оприлюдненими Державною службою статистики України, **оборот зовнішньої торгівлі товарами** області за січень-жовтень 2017 року становив 409,2 млн дол. США і зменшився порівняно з січнем-жовтнем 2016 року на 39,7 %.

Обсяги експорту товарів за січень-жовтень 2017 року становили 195,4 млн. дол. США та у порівнянні з січнем-жовтнем 2016 року зменшилися на 47,8 %.

Обсяг імпорту товарів склав 213,8 млн дол. США, що на 29,4 % менше аналогічного періоду попереднього року.

Негативне сальдо становило 18,4 млн дол. США (січень-жовтень 2016 року сальдо позитивне – 71,5 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,91 (по Україні – 0,88).

Зовнішньоторговельні операції проводились з партнерами із 75 країн світу.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 95,5 млн дол. США, або 48,9 % від загального обсягу експорту.

Найбільші обсяги експортних поставок також здійснювалися до Угорщини – 11,7 % від загального обсягу експорту, Польщі – 9,8 %, Білорусі – 6,8 %, Франції – 5,7 %, Чехії – 4,8 %, Болгарії – 4,6 %, США – 3,0 %, Румунії – 2,7 %, Іспанії – 2,5 %, Індії – 2,0 %, Узбекистану – 1,9 %, Саудівської Аравії – 1,6 %, Німеччини – 1,5 %, Китаю та Індонезії – по 1,4 %, Словаччини – 1,2 %, Італії – 1,1 %, Ісламської Республіки Іран – 1,0 %, Нідерландів та Литви – по 0,8 %.

Серед країн - торгових партнерів експортні поставки в порівнянні з січнем-жовтнем 2016 року найбільш зросли до таких країн, як Катар, Китай, Колишня Югославська Республіка Македонія, Індонезія, Австрія, Таїланд, Італія, Нідерланди, Іспанія, Індія, Ізраїль, Іран, Казахстан, Бангладеш.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 46,3 млн дол. США, або 21,7 % від загального обсягу.

Найбільші імпортні надходження, крім Росії, здійснювалися з Польщі – 6,9 % від загального імпорту, Німеччини – 5,1 %, Франції – 3,6 %, Китаю – 3,0 %, Білорусі – 1,8 %, Республіка Корея та Саудівської Аравії – по 1,1 %, США та Литви – по 1,0 %, та Румунії та Чехії – по 0,9 %.

Імпортні поставки порівняно з аналогічним періодом минулого року найбільш зросли з Ірландії, Словенії, Молдови, Литви, Латвії, Ізраїлю, Болгарії, Пакистану, Данії, Саудівської Аравії, Фінляндії, Румунії, Австрії.

Валютна виручка від експортних поставок паперу та картону за січень-жовтень 2017 року становила 58,6 млн дол. США, або 29,9 % експорту всіх товарів, чорних металів та виробів з них – 46,4 млн дол. США (23,8 %), продукція хімічної промисловості – 29,5 млн дол. США (15,1 %), жири та олії тваринного або рослинного походження – 12,9 млн дол. США (6,6 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 10,4 млн дол. США (5,3 %), продукти рослинного походження – 10,1 млн дол. США (5,2 %), готові харчові продукти – 6,9 млн дол. США (3,5 %), прилади та апарати оптичні, фотографічні – 5,2 млн дол. США (2,7 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 5,0 млн дол. США (2,6 %), полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 3,8 млн дол. США (1,9 %), машини, обладнання та механізми, електротехнічне

обладнання – 2,5 млн дол. США (1,3 %), мінеральні продукти – 2,2 млн дол. США (1,1 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся через зменшення частки чорних металів (з 73,1 % з початку 2017 року до 23,8 %), що пов'язане, насамперед, з тимчасовим припиненням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області було підтримано Радою національної безпеки і оборони України і прийнято 15 березня 2017 року рішення про тимчасове припинення переміщення вантажів через лінію зіткнення на Донбасі. Зазначене рішення скоротило потік товарів вказаної групи, який входить до складу регіонального експорту та виробляється ПАТ «Алчевський металургійний комбінат» (підприємство перереєстроване на контрольованій частині області, а його виробничі площі знаходяться на неконтрольованій українською владою території області).

Експорт чорних металів у січні-жовтні 2017 року, порівняно з січнем-жовтнем 2016 року, зменшився на 82,9 %, засобів наземного транспорту – на 40,7 %.

Зазначене зменшення частки чорних металів призвело до збільшення часток продукції хімічної промисловості та паперу і картону у структурі товарного експорту області.

Крім цього, у товарній структурі експорту з початку 2017 року поступово збільшувалась частка такої продукції як жири та олії тваринного або рослинного походження – з 0,0 % на початку року до 6,6 %, а також продукції рослинного походження з 0,6 % до 5,2 %.

Негативно вплинуло на розвиток експортної діяльності загальнообласна тенденція зменшення обсягів виробництва промислової продукції, падіння якої за січень-жовтень 2017 року склало 30,0 %.

Імпорتنі надходження мінеральних продуктів за січень-жовтень 2017 року становили 87,8 млн дол. США, або 41,1 % імпорту всіх товарів, маси з деревини – 36,0 млн дол. США (15,4 %), продукції хімічної промисловості – 29,1 млн дол. США (13,6 %), полімерних матеріалів, пластмас та виробів з них – 25,3 млн дол. США (11,8 %), текстильні матеріали та текстильні вироби – 9,8 млн дол. США (4,6 %), машин, обладнання та механізмів – 8,4 млн дол. США (3,9 %), засобів наземного транспорту – 5,5 млн дол. США (2,6 %), вироби з каменю, гіпсу, цементу – 3,9 млн дол. США (1,8 %), живі тварини; продукти тваринного походження – 2,3 млн дол. США (1,1 %).

Такий перерозподіл часток товарних груп у структурі експорту відбувся через зменшення частки мінеральних продуктів (з 61,6 % з початку 2017 року до 41,1 %), що пов'язане, насамперед, з тимчасовим припиненням переміщення вантажів через лінію зіткнення в області. Імпорт мінеральних продуктів (як сировини, насамперед металургійної та машинобудівної промисловості) зменшився на 54,5 %. Таке скорочення імпорту сировини для виробництва продукції з боку підприємств області також може вказувати на негативну тенденцію до скорочення ними їх виробничих програм (зменшення обсягів виробництва промислової продукції за січень-жовтень 2017 року склало 30,0 %.), вжиття заходів з енергозбереження. Слід зауважити, що на зменшення

попиту на цю групу продукції вплинуло і певне зростання ціни на енергоресурси (нафта, природний газ) з початку поточного року та восени поточного року.

Оборот зовнішньої торгівлі послугами за січень-вересень 2017 року склав 37,5 млн дол. США і порівняно з січнем-вереснем 2016 року зменшився на 49,0 %. Обсяги експорту та імпорту послуг становили відповідно 16,9 млн дол. США (зростання порівняно з січнем-вереснем 2016 року в 2,5 рази) та 20,6 млн дол. США (зменшення на 51,6 %).

Негативне сальдо зовнішньої торгівлі послугами становило 3,7 млн дол. США (у січні-вересні 2016 року сальдо негативне – 35,8 млн дол. США).

Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,8 (січень-вересень 2016 року – 0,7).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 75 країн світу.

До країн ЄС було експортовано 34,9 % усіх послуг, Росії – 29,6 %, Великої Британії – 16,0 %, Казахстану – 10,1 %, Узбекистану – 7,1 %, Білорусі – 1,8 %, Німеччини – 0,9 %.

З країн ЄС імпортовано 16,0 % усіх послуг, Росії – 72,8 %, Німеччини – 9,2 %, Узбекистану – 5,3 %, Естонії та Казахстану – по 3,9 %.

Основу структури експорту послуг області склали ділові послуги (72,0 %), послуги, пов'язані з подорожами (7,1 %) та транспортні послуги (2,4 %).

Основу структури імпорту послуг склали послуги, пов'язані з фінансовою діяльністю (60,7 %), ділові послуги (16,0 %), послуги, пов'язані з подорожами (16,0 %), транспортні послуги (5,3 %), послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги (1,5 %).

7. Стан розвитку споживчого ринку.

Оборот роздрібною торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках та фізичними особами-підприємцями) за січень-листопад 2017 року склав 5111,3 млн грн, що у порівняних цінах становить 98,0 % до січня-листопада 2016 року.

Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, що здійснюють діяльність із роздрібною торгівлі, за січень-листопад 2017 року становив 2813,8 млн грн, що у порівняних цінах становить 98,4 % до аналогічного періоду минулого року.

Індекс споживчих цін на споживчому ринку Луганської області у листопаді 2017 року до грудня попереднього року становив 113,4 %, що більше загальнодержавного індексу на 0,9 в. п. (по Україні – 112,5 %).

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, у листопаді 2017 року на споживчому ринку області ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 1,6 %. Найбільше (на 9,5 % та 9,2 %) подорожчали молоко та яйця. На 4,2 % подорожчало сало, на 4,1 % – овочі, на

3,9 % – сметана, на 3,5 % – кисломолочна продукція, на 3,1 % – джеми, повидло, мед, на 2,8 % – хліб, сир і м'який сир (творог), на 2,6 % – масло, на 1,9 % – кондитерські вироби з борошна, на 1,4 % – рис, на 1,1 % – кава, на 0,9 % – макаронні вироби, чай, на 0,6 % – олія соняшникова, кондитерські вироби з цукру, на 0,5 % – риба та продукти з риби, на 0,4 % – шоколад, на 0,3 % – м'ясо та м'ясопродукти, на 0,1 % – маргарин. Водночас на 3,5 % подешевшав цукор, на 2,5 % – продукти переробки зернових, на 1,8 % – фрукти.

Основними причинами подорожчання продовольчих товарів є:

- відсутність оптових ринків, що дозволяє знижувати ціну за рахунок конкуренції виробників і торгівлі;

- скорочення пропозиції м'яса на внутрішньому ринку внаслідок зменшення її вітчизняного виробництва, нарощування експорту та скорочення імпорту. Збільшення експортних поставок грає ключову роль у підвищенні внутрішніх цін на м'ясо птиці внаслідок подорожчання свинини;

- скасування державного регулювання цін на соціально значущі товари;

- підвищення собівартості виробництва, зокрема, внаслідок зростання цін на енергоносії.

Зменшення запасів овочів та фруктів врожаю минулого року, несприятливі погодні умови призвели до втрати значної частини врожаю, призвело до збільшення їх вартості, як по країні в цілому, так і по області.

Особливо подорожчання торкнулося м'яса свинини. На тлі спеки показники приросту живої ваги свиней погіршуються, тобто товарне поголів'я повільніше досягає забійних кондицій, в результаті пропозиція тварин в літній період скоротилася.

Ціни на алкогольні напої та тютюнові вироби зросли на 0,6 %, у т. ч. тютюнові вироби – на 0,8 %, алкогольні напої – на 0,4 %.

Ціни (тарифи) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива зросли на 11,4 % за рахунок підвищення цін (тарифів) на гарячу воду та опалення на 44,4 %, утримання будинків та прибудинкових територій – на 35,8 %, водопостачання – на 0,7 %, утримання та ремонт житла, каналізацію – на 0,5 %.

У сфері охорони здоров'я ціни зросли на 0,6 % за рахунок подорожчання амбулаторних послуг на 1,0 %, фармацевтичної продукції, медичних товарів та обладнання – на 0,7 %.

Підвищення цін на транспорт у цілому на 1,3 % в основному спричинено подорожчанням палива та мастила на 2,7 %, перевезень автодорожнім пасажирським транспортом – на 0,1 %.

У сфері зв'язку ціни зросли на 0,6 %, що пов'язано з подорожчанням телефонних і телефаксових послуг на 0,9 %.

Послуги освіти подешевшали на 0,1 % , що зумовлено головним чином зниженням плати за утримання дітей у дошкільних закладах на 0,4 %.

З 1 липня 2017 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року № 394 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 та

визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» (далі – Постанова).

Відповідно до Постанови втратили чинність повноваження обласних державних адміністрацій щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товари і послуги.

Таким чином, скасовано державне регулювання цін на хліб простої рецептури, борошно, крупи, молоко, сметану, масло вершкове та олію, сир і твердий сир, цукор, яйце куряче, свинину і яловичину, куряче м'ясо, ковбаси варені, макаронні вироби тощо.

Для залучення на споживчий ринок області додаткових ресурсів продовольчої продукції, більш повного та різноманітного його насичення і задоволення потреб споживачів сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки, іншими продуктами харчування проводяться ярмарки за участю безпосередніх місцевих товаровиробників.

Так, у районах і містах області у січні-вересні 2017 року було проведено 740 продовольчих ярмарок, на яких реалізовано 3,4 тис. тонн продукції місцевих сільгоспвиробників на суму 72,9 млн грн.

З метою аналізу цінової ситуації на продовольчому ринку області проводиться щодаквдний моніторинг:

- цінової ситуації на споживчому ринку товарів з подальшим висвітленням даної інформації на веб-сторінці Департаменту економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації;

- середніх рівнів цін на продовольчих ринках та підприємствах торгівлі на основні продовольчі товари на території області, підконтрольній українській владі, зокрема на хліб та хлібобулочні вироби, молоко, крупи, яйця курячі, овочі тощо (за оперативними даними міських рад міст обласного значення та райдержадміністрацій).

Зазначена інформація доводиться до райдержадміністрацій та міських рад міст обласного значення для подальшого реагування.

Цінова ситуація на ринку палива.

За даними моніторингу споживчих цін на соціально значущі товари станом на 30 жовтня 2017 року середня роздрібна ціна на бензин марки А-95 становила 27,60 грн/л (середня по Україні – 26,88 грн/л) і збільшилася з початку року на 13,5 % (по Україні – на 13,8 %).

Дизельне паливо станом на 30 жовтня 2017 року коштувало 25,62 грн/л (по Україні – 24,64 грн/л) і подорожчало з початку року на 19,8 % (по Україні – на 17,3 %).

За III квартал 2017 року **обсяг послуг**, реалізованих споживачам підприємствами сфери послуг, у ринкових цінах становив 865,6 млн грн (за III квартал 2016 року – 783,3 млн грн). У структурі обсягу реалізованих послуг найбільшу питому вагу мали послуги телекомунікацій (електрозв'язку) (55,2 %), діяльності у сферах архітектури та інжинірингу, надання послуг технічного консультування (8,0 %), складського господарства та допоміжної діяльності у сфері транспорту (7,5 %), послуги вантажного автомобільного транспорту та перевезення речей (6,9 %).

Обсяг послуг, реалізованих населенню, становив 475,1 млн грн (за III квартал 2016 року – 431,4 млн грн). Частка послуг, які були реалізовані населенню із загального обсягу послуг, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, збільшилася на 10,1 в. п. та становить 54,9 %.

8. Аналіз ситуації у житлово-комунальному господарстві.

У січні-жовтні 2017 року населенням області за житлово-комунальні послуги сплачено 753,1 млн грн, включаючи погашення боргів попередніх періодів.

Рівень сплати населенням з початку року становив 66,6 % від нарахованих сум, у тому числі:

газопостачання – 51,4 %;

теплопостачання – 135,0 %;

водопостачання та водовідведення – 80,7 %;

утримання будинків і споруд та прибудинкової території – 92,0 %;

вивезення побутових відходів – 94,6 %.

Заборгованість населення з оплати житлово-комунальних послуг станом на 31.10.2017 року склала 814,5 млн грн.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області, на кінець жовтня 2017 року заборгованість населення зі сплати за централізоване опалення та гаряче водопостачання становила 245,5 млн грн, за газопостачання – 420,1 млн грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 67,9 млн грн, за централізоване водопостачання та водовідведення – 70,0 млн грн, за вивезення побутових відходів – 11,1 млн грн, за електроенергію – 51,9 млн грн.

Середні нарахування за житлово-комунальні послуги, з урахуванням електроенергії (із розрахунку 150 кВт/год), на одного власника особового рахунку в жовтні 2017 року становили 773,6 грн.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 № 976 «Про затвердження Порядку погашення реструктуризованої заборгованості та внесення поточних платежів за житлово-комунальні послуги» з початку року з населенням було укладено 1446 договорів щодо погашення реструктуризованої заборгованості на загальну суму 5402,2 тис грн. Сума внесених платежів, з урахуванням довгострокових договорів, становила 3255,0 тис грн.

9. Аналіз фінансового сектору.

Фінансовий результат великих та середніх підприємств від звичайної діяльності до оподаткування за січень-вересень 2017 року склав 10,1 млрд грн збитку, що на 6,9 млрд грн менше показника аналогічного періоду попереднього року (за січень-вересень 2016 року – 17,0 млрд грн збитків).

За даними, оприлюдненими Головним управлінням статистики у Луганській області, прибуток склав 1,2 млрд грн і порівняно з аналогічним періодом минулого року збільшився у 1,8 рази.

Збитків допущено на суму 11,3 млрд грн, що у 1,6 рази менше, ніж за січень-вересень 2016 року.

Частка збиткових підприємств за січень-вересень 2017 року склала 45,0 % та порівняно з відповідним періодом минулого року зменшилась на 10,3 в.п.

10. Аналіз соціальної сфери

10.1. Демографічна ситуація

Чисельність наявного населення в Луганській області (за оцінкою) на 1 листопада 2017 року становила 2170257 осіб.

Впродовж січня-жовтня 2017 року чисельність населення зменшилася на 25033 особи, у т. ч. внаслідок природного скорочення на 6773 особи та за рахунок міграційного скорочення на 18260 осіб.

10.2. Доходи населення

Середньомісячна заробітна плата в розрахунку на одного штатного працівника, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції, за січень-жовтень 2017 року складає 5694 грн.

Середня заробітна плата штатних працівників за жовтень складає 6019 грн, що у 1,9 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (з 01.01.2017 – 3200 грн), до вересня зменшення склало 2,1 %.

Індекс реальної заробітної плати за січень-жовтень 2017 року у порівнянні до відповідного періоду попереднього року становив 112,4 %, у порівнянні до попереднього місяця – 96,9 %.

Загальна сума заборгованості із виплати заробітної плати (без урахування структурних одиниць підприємств, які звітують до органів державної статистики в інших регіонах України) станом на 01.11.2017 склала 550,5 млн грн, до початку року збільшення становило 138,2 млн грн, або 133,5 %.

Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам економічно активних підприємств станом на 01.11.2017 склала 213,5 млн грн, або 38,8 % до загальної суми та 52,9 % до початку року.

За даними Головного управління статистики у Луганській області, на початок листопада поточного року. основна частка суми заборгованості економічно активних підприємств припадала на промисловість (82,8 %) та будівництво (11,6 %).

За інформацією Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області, станом на 01.11.2017 року кількість пенсіонерів на території, яка підконтрольна органам української влади складає 330,8 тис осіб.

Фактична потреба в коштах на виплату пенсій станом на 01 листопада 2017 року складає 1085,5 млн грн. Обсяги власних надходжень, що спрямовуються на виплату пенсій складають 3,1 млн грн. Обсяги дотацій з держбюджету на виплату пенсій – 541,9 млн грн.

Середній розмір пенсій складає 3281,56 грн. Заборгованість по виплаті пенсій станом на 01.11.2017 відсутня.

10.3. Ринок праці

Ринок праці Луганської області перебуває під впливом соціально економічної ситуації в країні. Військові дії та фінансова криза, безперечно, впливають на зменшення в Україні рівня зайнятості та зростання рівня безробіття (визначених за методологією Міжнародної організації праці).

За даними Державної служби статистики України, чисельність зайнятого населення по Луганській області за I півріччя 2017 року становила 292,5 тис. осіб. Рівень зайнятості населення по Луганській області склав 54,7 %, рівень безробіття – 16,6 %.

Кількість застрахованих осіб, які сплачують єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (за даними Пенсійного фонду України) у серпні 2017 року становила 122,0 тис. осіб, та у порівнянні з серпнем 2016 року зменшилась на 26,4%.

Протягом січня – вересня 2017 року послугами Луганської обласної служби зайнятості скористалися 24,8 тис. громадян, з яких статус безробітного мали 19,3 тис. осіб.

За сприянням центрів зайнятості області постійне місце роботи отримали 11,8 тис. осіб (на 1,0 тис. осіб, або 9,6 % більше, ніж за аналогічний період минулого року), з них статус безробітного мали майже 7,0 тис. осіб.

Упродовж 9 місяців 2017 року роботодавці проінформували обласну службу зайнятості про заплановане масове вивільнення майже 2,3 тис. працівників. Серед осіб, попереджених про вивільнення, 48,0 % працівників сфери державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування, 18,6 % – переробної промисловості, 10,9 % – працівників освіти, 7,7 % – сільського господарства.

За 9 місяців поточного року (у порівнянні з відповідним періодом 2016 року) досягнуто позитивної динаміки результатів роботи Луганської обласної служби зайнятості.

Зокрема, кількість роботодавців, які співпрацювали з центрами зайнятості області, зросла на 12,0 % та становила 2,3 тис. Кількість вакансій у базі даних служби зайнятості Луганської області збільшилася на 22,1 % – до 13,9 тис. одиниць. У загальній кількості вакансій переважають вакансії для робітників – 51,2 %. Значно менше надійшло вакансій для службовців – 30,2 % та для осіб без кваліфікації – 18,6 %.

Більше 11,9 тис. вакансій були укомплектовані. Рівень укомплектування вакансій за 9 місяців 2017 року склав 86,0%.

Служба зайнятості має першочергове завдання посприяти якнайшвидшій адаптації у суспільстві, поверненню до мирного життя демобілізованих учасників АТО, а також їх працевлаштуванню. Протягом січня – вересня 2017 року 456 демобілізованих військовослужбовців, які брали участь в антитерористичній операції, отримували послуги обласної служби зайнятості щодо працевлаштування, профорієнтації, перенавчання та допомоги у відкритті власної справи. Працевлаштовано 109 осіб даної категорії, з них 17 осіб отримали одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності.

З метою оперативного і якісного вирішення питання працевлаштування безробітних, в тому числі соціально вразливих категорій, Луганським обласним центром зайнятості проводиться активна політика на ринку праці. Протягом 9 місяців 2017 року послуги з пошуку роботи отримували 7,5 тис. осіб з числа соціально вразливих категорій, за сприянням служби зайнятості працевлаштований майже кожен другий або 3,0 тис. осіб цієї категорії.

Для осіб з інвалідністю проводилася низка заходів, направлених на сприяння їх трудовій реабілітації та працевлаштування, адже професійна діяльність для них – це можливість бути рівноправними членами суспільства та якомога повніше реалізуватися в житті. За сприянням Луганської обласної служби зайнятості працевлаштовано 247 осіб з інвалідністю або 42,2 % від загальної кількості осіб даної категорії, які звернулись до центрів зайнятості області. До громадських та інших робіт тимчасового характеру залучено 67 осіб даної категорії. Професійне навчання за направленням служби зайнятості проходило 68 безробітних осіб з інвалідністю.

На базі Северодонецького міського центру зайнятості продовжується робота Консалтингового центру, відкритого 31 березня поточного року. Основний акцент роботи Консалтингового центру – це інформаційно-консультативний підхід, орієнтований на застосуванні роз'яснювальних та профілактичних заходів щодо формування сприятливих умов для реалізації підприємницьких ідей, бізнес-проектів, переваги декларування трудових відносин. За період роботи Консалтингового центру було надано понад 150 індивідуальних консультацій, проведено майже 40 семінарів, 7 тренінгів. На базі центру постійно проходять заходи щодо запобігання проявів дискримінаційної направленості в нашому регіоні. В теперішній час особлива увага приділяється питанню нелегальної трудової зайнятості. До роботи центру залучаються соціальні партнери. Так, служба зайнятості плідно співпрацює з ГУ Держпраці. В рамках спільної роботи, направленої на подолання нелегальної зайнятості в регіоні, на базі Консалтингового центру проводять семінари для діючих та потенційних роботодавців. На теперішній час проведено більше 15 семінарів. Також в приміщенні Консалтингового центру, за участю юриста Норвезької ради по справам біженців, протягом чотирьох місяців проводиться семінар на тему: «Легальна зайнятість – запорука гідного рівня життя та належного соціального захисту». Головною метою цих семінарів є донесення інформації до роботодавців щодо дотримання вимог законодавства, відповідальності за його порушення.

Служба зайнятості області продовжує брати активну участь у спільній діяльності з Міжнародними донорськими організаціями.

У травні 2017 року в рамках ПРООН, за фінансуванням Уряду Японії, проводились бізнес-тренінги щодо розробки бізнес-планів для подальшої їх подачі на конкурс бізнес-грантів, що стартував 30 червня. На теперішній час триває процедура оцінювання та відбору заявок бенефіціарів для фінансування. У вересні поточного року подовжилось проведення бізнес-тренінгів для переселенців та місцевих жителів Луганської області щодо створення, відновлення або розвитку свого бізнесу.

У рамках співпраці Луганської обласної служби зайнятості з міжнародною благодійною організацією Mercy Corps у квітні – травні 2017 року проведений цикл безкоштовних тренінгів з овочівництва, тваринництва та бджільництва висококваліфікаційними тренерами, залученими донором, для клієнтів нашої служби, що проводилися на базі центрів зайнятості області. На розширення вже існуючого бізнесу у 2017 році задоволено 400 заявок.

Постійно ведеться робота з Міжнародною організацією (МОМ) за фінансової підтримки Європейського Союзу, яка втілює проекти підтримки працевлаштування та самозайнятості ВПО та місцевих мешканців, в тому числі учасників бойових дій та осіб, що належать до уразливих категорій населення.

З 01.09.2017 року стартував проект Датської Ради у справах біженців, що передбачає проведення грантового конкурсу у 3-х напрямках: надання індивідуальних мікрогрантів на проходження курсів профосвіти; бізнес-грантів під створення, відновлення або розширення власного бізнесу; грантів на розширення бізнесу з умовою створення нових робочих місць. Триває отримання донором заявок бенефіціарів та їх оцінювання.

Станом на 01.12.2017 на обліку в Луганській обласній службі зайнятості перебуває 7,3 тис. безробітних громадян, з них 70,1 % отримує допомогу по безробіттю.

11. Аналіз розвитку малого підприємництва.

За інформацією Головного управління статистики у Луганській області та Головного управління Державної фіскальної служби у Луганській області, мале та середнє підприємництво області (по підконтрольній українській владі території) станом на 01.01.2017 представлено 22388 суб'єктами (у 2015 році – 21313) із них:

- 217 (у 2015 році – 241) середніх підприємств, що на 9,9 % менше показника попереднього року;
- 3303 (у 2015 році – 3106) малих підприємств, що на 6,4 % більше до попереднього року;
- 18868 (у 2015 році – 17966) фізичних осіб-підприємців, що на 5,0 % менше показника попереднього року.

У порівнянні з попереднім роком загальна кількість суб'єктів малого та середнього підприємництва збільшилася на 1075 одиниць, або 5,0 %.

У 2016 році в малому та середньому бізнесі було зайнято 95,9 тис. осіб, що на 22,6 % більше, ніж у 2015 році (78,2 тис. осіб).

Із загальної кількості зайнятих:

- на середніх підприємствах – 54,7 тис. осіб (у 2015 році – 44,1), що на 24,0 % більше попереднього року;
- на малих підприємствах – 16,2 тис. осіб (у 2015 році – 14,9), що на 8,9 % більше попереднього року;
- фізичних осіб-підприємців – 18,9 тис. осіб (у 2015 році – 18,0), що на 5,0 % більше попереднього року;
- найманих фізичними особами-підприємцями працівників – 8,3 тис. осіб (у 2015 році – 6,7), що на 23,9 % більше попереднього року.

Малими та середніми підприємствами у 2016 році реалізовано продукції (товарів, послуг) без ПДВ на суму 25989,4 млн грн, що складає 53,0 % від загального обсягу реалізованої продукції в області. В порівнянні з 2015 роком (17708,2 млн грн.) цей показник збільшився на 46,8 %.

Середніми підприємствами реалізовано продукції (товарів, послуг) на суму 16482,4 млн грн, що на 49,0 % більше від показника попереднього року (11064,4 млн грн).

Малі підприємства в порівнянні з 2015 роком (6643,8 млн грн) збільшили обсяг реалізації на 43,0 %, який склав 9507,0 млн грн.

Станом на 01.01.2017 року за єдиним податком працювало 22330 суб'єктів підприємницької діяльності, загальна сума надходжень від сплати податку склала 192911,25 тис. грн, що у 1,4 рази більше ніж у минулому році.

Для спрощення процедури започаткування підприємницької діяльності в області на території, підконтрольній українській владі, створені та діють 16 центрів надання адміністративних послуг (далі – центри), із них 4 міських та 12 районних. Центр у м. Северодонецьку виконує функції обласного. З квітня 2016 року розпочав свою діяльність центр виконавчого комітету Кременської міської ради.

Протягом 2016 року через центри суб'єктам господарської діяльності та громадянам області надано понад 200 тис. адміністративних послуг. У середньому за місяць через центри надавалося 16,9 тис. послуг. Порівняно з 2015 роком ці показники збільшились у 2,3 рази.

Фінансово-кредитними установами області надано суб'єктам малого підприємництва кредитів на суму 33,8 млн грн, у тому числі комерційними банками – 32,7 млн грн, кредитними спілками – 1,1 млн. грн.

І півріччя 2017 року

Підтримка розвитку підприємництва в області здійснювалася відповідно до заходів Регіональної цільової програми «Залучення інвестицій, розвитку та підтримки малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2016-2017 роки», затвердженої розпорядженням голови обласної державної адміністрації – керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 01.03.2016 № 84, а також районних і міських програм, реалізації в області законів України: «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про адміністративні послуги», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», інших нормативно-правових актів.

За I півріччя 2017 року через центри суб'єкти господарської діяльності та громадяни отримали 155,5 тис. адміністративних послуг, що у 2,1 рази більше аналогічного періоду попереднього року (71,9 тис.), у середньому за місяць надавалося 25,9 тис. послуг (2016 – 12,1 тис.).

З метою залучення додаткового капіталу для розвитку і підтримки діяльності суб'єктів малого та середнього підприємництва здійснюється фінансово-кредитна підтримка за рахунок банківського кредитування та кредитних спілок, надано кредитів на суму 31,3 млн грн, у тому числі комерційними банками – 30,8 млн грн, кредитними спілками – 0,5 млн. грн.

Для створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу в області, розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів 27 червня 2017 року між Луганською обласною державною адміністрацією та Публічним акціонерним товариством Комерційний банк «ПРИВАТБАНК» підписано Меморандум про співробітництво. Інформація доведена до відома підприємницьких структур області про програми кредитування, які реалізуються Акціонерним товариством «Державний ощадний банк України» та Публічним акціонерним товариством Комерційний банк «ПРИВАТБАНК».

З метою надання суб'єктам малого та середнього підприємництва фінансової допомоги Департаментом економічного розвитку, торгівлі та туризму облдержадміністрації розроблено проекти Порядку часткового відшкодування з обласного бюджету відсоткових ставок за банківськими кредитами, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва на реалізацію проектів та Порядку надання фінансової підтримки з обласного бюджету для реалізації інвестиційних проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва області, спрямованих на створення нових робочих місць.

Підприємницьким структурам у I півріччі 2017 року передано в оренду 230 приміщень загальною площею 162,5 тис. м².

До участі в регіональних закупівлях було залучено 132 суб'єкти малого підприємництва. За результатами укладено 847 договорів на загальну суму 83,4 млн грн.

За інформацією органів місцевого самоврядування та райдержадміністрацій у I півріччі 2017 року за рахунок малого та середнього підприємництва створено 1466 нових робочих місць.